

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 19 став 2 и член 47 став 1 точка 6 од Законот за Народната банка на Република Северна Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10, 123/12, 43/14, 153/15, 6/16 и 83/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 110/21 и 74/24), Советот на Народната банка на Република Северна Македонија донесе

ОДЛУКА за благајничките записи

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Со оваа одлука се регулираат условите и правилата за издавање на благајничките записи во денари (во натамошниот текст: благајничките записи) на Народната банка на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Народната банка).

2. Благајничките записи се краткорочни, дисконтни хартии од вредност за монетарни цели, коишто се издаваат во дематеријализирана форма преку спроведување аукции и се водат во Регистарот на благајнички записи кај Народната банка (во натамошниот текст: Регистарот).

3. Право на учество на аукциите на благајнички записи имаат банките, филијалите на странски банки и штедилниците (во натамошниот текст: учесникот/учесниците), коишто ги исполнуваат следниве критериуми:

- имаат обврска за задолжителна резерва кај Народната банка (во натамошниот текст: учесниците);
- учесници се во Македонскиот интербанкарски платен систем (во натамошниот текст: МИПС) и
- имаат пристап до електронскиот систем на Народната банка за благајнички записи (во натамошниот текст: електронскиот систем).

4. Извршниот одбор на Народната банка одлучува за типот на тендерот, каматната стапка при тендер со износи и/или максималната каматна стапка при тендер со максимална каматна стапка, понудениот износ на благајнички записи, како и за други карактеристики на аукциите предвидени во главите II и III од оваа одлука.

II. АУКЦИИ

5. Во просpektот се утврдува типот на тендерот за спроведување аукција на благајнички записи: тендер со износи или тендер со каматни стапки.

6. При тендер со износи, во prospectот се дефинира каматната стапка и може да се ограничи износот на аукцијата или да се утврди неограничен износ на благајнички записи.

Во случај на тендер со износи, учесниците аукцираат само со износи (номинален износ на благајнички записи).

Во случај на тендер со износи и при утврден ограничен износ на благајнички записи, може да се утврди максимален износ на понуда по учесник, според процентуалното учество на обврските на учесникот во домашна валута без валутна клаузула од основата за пресметување на задолжителната резерва,

во вкупните обврски во домашна валута без валутна клаузула од основата за пресметување на задолжителната резерва, за периодот на исполнување, во чии рамки се спроведува аукцијата. Максималниот износ на понудата на учесникот е еднаков на износот добиен со примена на соодветното процентуално учество во износот на благајнички записи утврден во проспектот. Пред аукцијата учесниците се известуваат за максималниот износ на понудата по електронска пошта.

Доколку учесникот достави понуда во износ поголем од максималниот износ на понудата од ставот 3 од оваа точка, понудата се прифаќа само до определениот максимален износ.

7. При тендер со каматни стапки, во проспектот се наведува износот на благајнички записи и може да се утврди максимална каматна стапка (минимална цена).

Учесниците аукцираат со износи (номинален износ на благајнички записи) и со цена (каматна стапка), наведена со точност од четири децимали.

Цената на 100 единици номинална вредност на благајничките записи се пресметува според формулата:

$$C = \frac{100}{1 + \frac{KS * D}{36000}}$$

каде што,

C = цената на 100 единици номинална вредност на благајничките записи;

KS = годишната каматна стапка (во %);

D = бројот на денови на достасување.

8. Аукциите се спроведуваат на редовна основа во согласност со Индикативниот календар објавен пред почетокот на тековната година на интернет-страницата на Народната банка.

По исклучок од став 1 на овој член, Народната банка може да спроведе вонредна аукција. Учесниците се известуваат за времето на одржување на вонредната аукција телефонски или по електронска пошта.

III. ПРОСПЕКТ

9. Преку електронскиот систем се доставува проспект до сите учесници, во кој се наведени условите за учество на аукцијата.

10. Во проспектот се наведуваат:

- датумот на одржувањето на аукцијата;
- времето на одржувањето и времето на приемот на понуди за учество на аукцијата;
- типот на тендерот за спроведување на аукцијата;
- ознаката на аукцијата во следниов формат: ЦБYYYY/NNN-DDD;

при што,

ЦБ означува дека станува збор за записи на централната банка;

YYYY ја означува годината кога се издадени записите;

NNN е редниот број на аукцијата и

DDD го означува бројот на денови на достасување на благајничките записи.

- датумот на достасување на благајничките записи;
- износот на благајнички записи и
- цената наведена со точност од четири децимали кај тендер со износи или кај тендер со каматни стапки со утврдена минимална цена, соодветни на дефинираните каматни стапки.

Во проспектоот може да се наведе и максималниот износ на поединечната понуда, изразен како процент од понудениот износ на аукцијата.

Учесниците можат да учествуваат на аукцијата со една понуда.

Минималниот износ за учество на аукцијата изнесува 5.000.000 денари. Секое зголемување над минималниот износ се врши со додавање заокружени износи од 1.000.000 денари.

IV. ПОНУДИ ЗА УЧЕСТВО НА АУКЦИЈА

11. Учесниците доставуваат понуди за учество на аукцијата преку електронскиот систем, во времето за прием на понудите. Народната банка во времето на прием на понудите нема увид во податоците коишто учесниците ги наведуваат во понудите.

Доставените понуди се неотповикливи по истекот на утврдениот термин за прием на понуди.

Во случај на технички проблем на страната на учесниците при користење на електронскиот систем, учесникот може да учествува на аукцијата со доставување понуди до Народната банка преку електронска пошта или телефонски разговор кон локал којшто се снима, најдоцна до времето во проспектоот определено за одржување на аукцијата.

12. Понудите коишто не ги исполнуваат условите предвидени во оваа одлука не се прифаќаат.

V. ПРИНЦИПИ НА РАСПОРЕДУВАЊЕ НА ПОНУДИТЕ

13. Зависно од типот на тендерот, понудите се распоредуваат според одредени принципи.

Во случај на тендер со износи, кога вкупната побарувачка ја надминува понудата, понудите се распоредуваат сразмерно на аукцираниот износ (принцип на сразмерна распределба). Доколку износот на аукцијата на благајнички записи е неограничен, понудите на учесниците се прифаќаат во целост.

Во случај на тендер со каматни стапки, понудите се распоредуваат според понудената цена (каматна стапка) почнувајќи од највисоката цена (најниска каматна стапка) – принцип на приоритет на понудената цена (каматна стапка). Доколку се случи повеќе учесници да понудат иста најниска прифатена цена (каматна стапка), а вкупната побарувачка ја надминува понудата, понудите се распоредуваат сразмерно на аукцираниот износ (принцип на сразмерна распределба).

Понудите се распоредуваат во согласност со принципот на сразмерна распределба според формулата:

$$P = A * (V_2 / V_1)$$

каде што,

P = прифатениот дел од понудата на учесникот (од понудата со најниска прифатена цена);

A = понудата на учесникот (понудата на учесникот со најниска прифатена цена);

V_1 = вкупниот аукциран износ од сите учесници (вкупниот аукциран износ на учесниците со еднаква најниска прифатена цена);

V_2 = вкупниот износ којшто ќе го прифати Народната банка (вкупниот износ од понудите по најниската прифатена цена).

Доколку при сразмерната распределба, како резултат на математичко заокружување на распоредените износи, се јави потребата од зголемување на реализираниот износ, реализираниот износ може да се зголеми во однос на понудениот износ.

VI. РЕЗУЛТАТИ ОД АУКЦИЈАТА

14. Учесниците се известуваат за резултатите од аукцијата преку електронскиот систем, а тие се објавуваат и на интернет-страницата на Народната банка.

Во случај на тендер со каматни стапки, резултатите од аукцијата покрај податоци за реализираниот износ содржат податоци и за пондерираната (просечна) цена (каматната стапка) на аукцијата, како и за минималната и максималната цена (каматната стапка) од прифатените понуди.

Пондерираната (просечна) цена се пресметува според формулата:

$$\text{Пондерирана цена} = \frac{\sum_{i=1}^n C_i * P_i}{\sum_{i=1}^n P_i}$$

каде што,

C = цената на прифатената понуда;

P = износот на прифатената понуда;

n = бројот на прифатени понуди.

Во случај на тендер со износи, резултатите од аукцијата содржат податоци за реализираниот износ.

15. Секој учесник има пристап до сопствените резултати од аукцијата, преку електронскиот систем.

Резултатите од аукцијата содржат прифатени и/или неприфатени понуди.

Прифатените понуди се извршуваат според понудените услови и во согласност со резултатите од аукцијата.

VII. УПЛАТА И ЕВИДЕНЦИЈА НА БЛАГАЈНИЧКИТЕ ЗАПИСИ

16. Учесниците се должни да извршат уплата на дисконтираниот износ на благајничките записи од прифатените понуди на сметка на Народната банка, на денот на аукцијата.

Дисконтираниот износ ја одразува цената и соодветната каматна стапка по којашто учесниците ги купуваат благајничките записи на примарниот пазар.

Дисконтираниот износ се пресметува според формулата:

$$DI = \frac{NI * C}{100}$$

каде што,

DI – дисконтираниот износ;

NI – номиналниот износ;

C – цената.

17. По уплатата извршена од страна на учесниците, Народната банка ги евидентира благајничките записи во Регистарот.

Народната банка издава потврда за сопственоста на благајничките записи.

18. Доколку учесникот не уплати соодветен износ на средства во висина на прифатените понуди на аукцијата, Народната банка нема да ги регистрира благајничките записи во Регистарот за износот на неуплатените средства и ќе

пресмета законска казнена камата на вкупниот износ, којшто учесникот бил должен да го уплати.

Учесникот е должен да ја плати казнената камата во согласност со став 1 од оваа точка во рок од осум дена од денот на настанувањето на обврската.

Извршниот одбор на Народната банка може да го ограничи правото на учество на аукцијата на благајнички записи на учесник кој на последната аукција не уплатил соодветен износ на средства, во согласност со став 1 од оваа точка.

VIII. НАРУШУВАЊЕ НА ПРОЦЕСОТ НА АУКЦИЈА

19. Процесот на аукција на благајнички записи може да се наруши поради:

- Прекин на електричното напојување;
- Нефункционарање на комуникациската опрема и серверите;
- Дејство на виша сила (vis major) и
- Останати фактори коишто предизвикуваат нарушување на непрекинатоста на аукцискиот процес.

При настанување на кој било од наведените ризици, аукцијата на благајнички записи се поништува. Народната банка дополнително ги известува учесниците за датумот и времето на одржување на следната аукција на благајнички записи.

20. Во случај на технички проблеми кај Народната банка при користењето на електронскиот систем, учесниците се известуваат за проспектот и резултатите од аукцијата преку телефон, електронска пошта или друг начин на известување. Учесниците ги доставуваат понудите за учество на аукција на благајнички записи преку телефонски разговор кон локал чиишто разговори се снимаат, електронска пошта или на друг начин на писмено известување.

IX. ТРГУВАЊЕ, ПОРАМНУВАЊЕ И ИСПЛАТА

21. Со благајничките записи може да се тргува на секундарниот пазар помеѓу учесниците.

Тргувањето со благајничките записи на секундарниот пазар се врши заклучно со работниот ден којшто му претходи на денот на достасувањето на благајничките записи.

Извршниот одбор донесува Упатство за порамнување трансакции со издадени благајнички записи.

22. На денот на достасувањето на благајничките записи, Народната банка врши исплата на номиналниот износ на благајничките записи.

X. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

23. Сметано до 1 јуни 2025 година, штедилниците ќе можат да учествуваат на аукциите на благајнички записи, иако не се учесници во МИПС.

24. Со влегувањето во сила на оваа одлука престанува да важи Одлуката за благајничките записи („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 263/22).

25. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 02-40305/4
28 ноември 2024 година
Скопје

Гувернер
и претседавач
на Советот на Народната банка
на Република Северна Македонија
д-р Анита Ангеловска-Бежоска